

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatna osma:
 Na celý rok . . . . . 3 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 » — »
 Na štvrt roka . . . . . — » 60 »
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo / Budapešť:
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr Rukopisy sa naspák nedávajú.

Traja králi od východu.

Všeobecné hlasovanie ľudu.

Písal: barón Ivor Kaas.

V Budapešti 20-ho apríla.

Podľa uhorskej ústavy, (konštitúcie) všetci občania Uhorska sú slobodní, a majú rovné práva. Môže byť niekto chudobným, môže iný byť bohatým; jeden múdrom a učeným, druhý zas jednoduchým; medzi silným a slabým, mocným a podriadeným osúd a šťastie utvorily rozdiel, ale preto sme rovnako synovia uhorskej vlasti a rovnakú vernosť sme povinní preukazovať uhorskému kráľovi. Zákonoznalci nazývajú to spoločným občianstvom a učia, že v občianstve sa obsahuje rovnoprávnosť. Či je to pravda? Jestli je pravda, vtedy rovnoprávnosť musí byť obsažená i v ustave.

Takto smýšľal i Ludvík Košsúth, keď roku 1848 prijal ľud do konštitúcie, kráľ V. Ferdinand ale potvrdil tento zákon, ktorý ľudu hlasovacie právo a zastupiteľstvo dal. Ľud sa mu za to i poďakoval a chytil sa zbrane a krv vyliieval za slobodu a za uhorskú ústavu, tým zachránil Uhorsko od potupy a smrti. Keď by, jako pred tým len zemánstvo bolo malo hlasovacie právo a len ono bolo by povstalo, boli by sme zahynuli, jako v Rákocyovej revolúcii, alebo jako Polsko zahynulo.

Pred polstoročím veľkodušným bol uhorský snem, politické práva dal mešťanom a sedliakom a podľa vtedajších pomerov meral volebné právo. Neskoršie vlády i toho pozbavily mnohých, miesto toho, že by s pokrokom veku byly rozšírily verejnú slobodu. Lebo ľžiliberálom netreba bolo ľudu, lež čím menej je voličov, tým sú radší, pretože tým menej ľudí treba napájať, krmieť a zakupovať. Takto je voľba lacnejšia, a po jednom lepšie možno nastrašiť občanov a ich prinútiť, aby hlasovali na vládneho kandidáta. Takýmto spôsobom sme dostali falošné snemy, ktoré o ľud nedbaly, mnoho sa proti nemu prehrešily, zlé zákony vynesli a krajinu ožobráčily. Inakšie teraz tomu odpomôcť už ani není možno, jako aby sa ľud na nohy postavil a politické práva si naspák požadoval. *Nech tedy bude všeobecné hlasovanie ľudu.*

Nech je každý voličom, kto je uhorský občan, jestli je plnoletý, že mu rozum už dozrel a z toho len oni mužovia nech sú vyňatí, ktorí slobody sú zbavení, lebo kto je zatvorený, či v kasárni, či vo väzení, tomu iný rozkazuje a nemôže mať slobodnej vôle. Takýto nemôže byť voličom. Ale každý iný mužsky nech je ním. Podľa práva od Boha daného, podľa ľudskej hodnosti, podľa občianskej povinnosti, v mene národnej jednoty a v záujme vlasti to musíme

požadovať. Alebo či sa pýtajú ministri, ablegáti a služnovci, že ten mládenec, ktorého veznú za vojáka, a ktorý za krajinu nie len slúžiť, lež s krvou i svoj život obetovať je povinnen, či platí toľko dane, že do menoslovu voličov je prijatý? A čože by rekli, keď by, kto není tam zapísaný, ím odpovedal, že nepojde za vojáka, a že neprisahá vernosť kráľovi, lebo štát mu nedá žiadneho práva?

Alebo jakýže je rozdiel ohľadom vlastenectva a rozumnosti medzi štvrtkovým gazdom a hofierom, medzi samostatným remeselníkom, ktorý desať zlatých dane platí a medzi tovaryšom, ktorý podľa svojej možnosti len tak plaí štátnu, obecnu a inú všeliakú daň, jako miliónár, alebo ešte o mnoho viac, lebo tento má neodanené, stá tisíce stojáce papiere, z ktorých len odstrihne úrok a ľahko si žije vo svete, kdežto onen zo dňa na deň s ustávaním vyhľadáva si každodenný chlieb a okrem toho vo víne, v pive, v pálenke, v mäse, v doháne, v petroleji jednu čiastku svojej každodennej trovy povinnen je zaplatiť do štátnej pokladnice jako akciz. Kto tedy udržuje Uhorsko? Ktože bráni a platí štát? Či tí, ktorí sú dnes voličia, alebo skôr všetci tí, ktorí niesu ešte voličmi?

Keď štát len osem sto sedemdesiat tisíc ľudom dá politické právo; ostatnú čiast svojho mužského obyvateľstva, tri milióny, pokladá za otrokov bez práva. A predsa od tých vydedených, práva zbavených, utlačených najviac požaduje a skrže to sa udržia. To není spravodlivosť, to tak nemôže ostať! Ani to nikde na svete tak není, len u nás v Uhorsku. Jestli my chceme byť ústavnou krajinou, to sa musí premeniť! Lebo len takto môžeme požadovať od každého vlastenectvo, tak môžeme dosiahnuť čisté voľby, takto bude snem opravdivým zastupiteľstvom ľudu, i verejnú úctu len takto si môže naspák získať. Národná vôľa inakšie nemôže mať platnosti a Uhorsko samostatnosť a neodvieleosť inším spôsobom nedosiahne. To je tá opravdivá zastupiteľská oprava, všetko ostatné je len olejkárenie.

Netreba sa ľudu báť, on je lepší, nežli politikeri, i národnostnú otázku treba rozlústiť po bratersky, čo spočíva vo všeobecnom volebnom práve. Sloboda, rovnoprávnosť, braterstvo bez všeobecného hlasovacieho práva ani najstviuje, lež je to len povedačka a taká, jako cenzúrovník, a zvučiaci cimbal.

Toto požaduje i kresťanstvo, ktoré vysokým ocenením a volebnými nadužívami ujarmené bolo. Vo výroku Krista Pána nášeho:

„Milovať budeš bližného svého, jako seba samého“ obsažený je návod, že jaké práva sebe žiadame, iným ich neupierajme.

Vlády sa nech nebojá všeobecného hlasovania ľudu, lebo to ešte nikde nesplodilo revolúciu. Túto plodí shabanie práva, nie ale danie práv, pokiaľ kto má právo u štátu, ten sa usiluje si ha zachovať. Dajte všetkému ľudu vlasť, týmto poistíte jej budúcnosť. Boh svoj ľud neopustí.

POLITICKÉ CHÝRY.

O millennárnom zákonnom návrhu 24-ho apríla pojednávali vo vyššej snemovni. Veľmoži jednohlasne prijali návrh. Ale vládu veľká hanba dostihla. Barón Dezider Prónay celkom nenadále povstal, a ohnivo rečnil o tom, že Jeho Veličenstvo nepríde na snem. Tento neobyčajný nápad vládu celkom zbil, lebo predbežne vláda nemala vedomosti o reči Prónayho. Boli síce tam aj iní, ktorí o mnoho základnejšie výnimky boli by inohli činiť proti vláde, ale títo sa vedeli premôcť, a nechceli upotrebíť príležitosti na to, aby súhlas medzi korunou a vládou miatli. Barón Bánffy dosť šťastlivo sa bránil v tomto ohľade proti Prónaymu. To netreba zapomenúť, že ten istý barón Prónay, ktorý 24-ho apríla neupierateľne vyslovil nedôveru bezprostredne proti vláde, prostredne proti panujúcemu domu, pred niekoľkými mesiacmi bojoval v prvom rade za cirkevnú politiku vlády až do prepíatosti. Z čeho vysvitá, že liberálne vlády s pomocou prepíatych ľudí vynesly tie nešťastlivé zákony, ktoré sú spolu i nepriateľmi vyrovnania i panujúceho domu. Lebo tí, čo bolí násilní v cirkevnej politike, tí sú násilní i vo verejnom práve a vo výklade pragmatickej sankcie. A v tomto ohľade, jakokoľvek je to vláde neprijemné — cesty ich predsa stretajú sa v prevratných snahách. My toto zakročenie nemôžeme schvaľovať, koruna ale následky si stiahne z bývalého a terajšieho držania sa vlády

Nové voľby. Rozpustenie snemu zo dňa na deň istejším sa stáva. Jako nás z dobrého prameňa uvedomujú, vláda je odhodlaná, krajinský snem na konci mája rozpustiť a nové voľby na prostred mesiacu júla vypísať. Na tento úmysel vlády poukazuje to tajné účinkovanie, čo liberálna strana v podobe dôverných porád, tajných schôdzek a t. d. vyvinuje, a na ktorých je sotva o inom reč, jako to, že jako by bolo možno — jakýmkoľvek spôsobom — terajšiu liberálnu väčšinu pri nových voľbách zachrániť? Okrem tej okolnosti, že vláda s terajšou snemovňou nič nemôže vykonať a že proti jej ľavej strane, (navzdor potajomného podporovania Eötvöš — Košsuthovcov), tak rečeno je nevládna, pobáda vládu ku rozpusteniu i strach pred millennárnym krachom. A síce vláda tak si myslí že jestli v máji rozpusti snem, vtedy ešte môže použiť ku svojmu prospěchu tú priaznivú náladu, čo millennárne slávnosti môžu vzbudiť, kdežto proti všeobecnému vzbúreniu, ktoré povstane následkom fiaska slávností, nemôhla by zdarne bojovať.

Millennárne slávnostné shromaždenia. To je zvláštny, ale i veľmi srozumiteľný znak liberalisma, že pokým

práva, výhody a slobodu cirkve všade ukracuje a habe, za ten čas tam, kde má peňazi a vážnosti zapotreby, vždy a všade obracia sa na katolíckych kňazov, odvolávajú sa na ich obetovavosť, známe vlastenectvo, vznešené smýšľanie a na iné takéto liberálne frázy. Veď ešte i krajinský učebný kongress (ktorý však, jako známo vyhlási, že von s náboženstvom zo susedných škôl), od h'áv katolíckej cirkve prosí hmotnú, a mravnú podporu! Veľmi prirodzeným tedy je, že vo verejnoprávnosti i na millennárne slávnostné shromaždenia z kňazských kruhov verbujú po krajine slávnostných rečníkov, jestli že sa najde medzi nimi taký, čo im sadne na lep. Lebo úfame, že tieto millennárne slávnosti, od ktorých do Rímu zapudili vyslanca Jeho Svätosti, a na ktorých krajinského primáša zo starodávnych práv vytiskli, ani jeden kňaz nebude oslavovať, lež uspokojí sa so slávnosťou v kostole skrze cirkevnú vrchnosť predpísanou, utiahne sa do svojej izby rozmýšľajúc nad smutným osúdom katolíckej cirkve vo vlasti našej.

Vláda, millenium a ľud. Pokým vláda a od nej vydržiavané noviny silno sa oduševňujú za millenium, ľud zbadateľne jakosi veľmi neberie súčasť na tomto oduševnení. V kruhu iných národností deň čo deň take výjavy skusujeme, ktoré smutno dokazujú, že liberálne vladárenie nikdy sa neusilovalo národnosti si získať a tak aspoň na millenium súzvuk utvoriť. Vidíme k. pr. že Chorvátsko od roku 1867 v takom smere ide, ktorý uspokojenie nedokazuje. V Chorvátsku liberálna politika vyšla na hanbu. Ale nie len tam úderami nútia ľud, aby vzal účasť na milleniume, ani u nás není inakšie smýšľanie. Po slovenských dedinách učiteľov s disciplinárnymi vyšetrovaniami sú prinútení strašiť; rumuní hlasito demonštrujú. Katolíctvo ale smúti, lebo deň čo deň ho urážajú a zapierajú. Preto i nuncius vystal z millennárných slávností. V takýchto okolnosťach ten kliaty, ubitý, občianskych práv, ba ešte i ľudskej hodnosti pozbavený, v Nitre, v Stupave, v Boňhade, v Prešporke, v Trenčie utrápený ľud snád má sa spolu tešiť a radovať s vládou? Nikto sa nad tým nech nediví, že od takéhoto svitania nového tisícročia ľud není veľmi zachvatený.

Krajinský snem.

V Budapešti 20-ho apríla. Barón Dezider Bánffy dnes s radostnou tvárou vybehol zo snemovne, lebo snemovňa konečne odbavila rozpočet.

Nerozpomätáme sa, že by toľký čas kedy boli pojednávali o rozpočte, jako teraz. Minister Lukáč 1-ho oktobra predostrel rozpočet, s ktorým výbory sa zaoberali do 20-ho oktobra, a len 20-ho apríla mohol reknúť Szilágyi: teraz snemovňa odbavila rozpočet.

Dnes bolo veľmi tiché zasadnutie. Podľa pravdy snemovňa nebola ani schopná určenia, len tak okolo konca zasadnutia. Rečnili: Ladislav Okolíčani, Ferdinand Sederkényi, Karol Várady, Móric Mezei, Mikuláš Lakatoš, Pavel Hoitšy, Julo Horváth a minister Lukáč. Celý rad nevyplnených sľubov predniesli lavičiaci o Werkerlovi a doplnil to ešte jedným číslom Mezei z vládnej strany.

Minister predseda úplne mlčal. Na konci zasadnutia väčšina zahlasovala 12 vicinálnych železníc. Horánsky a Sederkényi na oči vyhodili ministromu priemyslu, že zákon o vicinálnych železniach je chybný. Ale väčšina všetko zahlasovala.

21-ho apríla. bolo takzvané „čierne zasadnutie“, preto tak pomenované, lebo všetci, ktorí sa na snem dostavili, ešte i obecnosť na galeriach, boli povinní vo sviatočnom, čiernom ruchu sa dostaviť. Dnes vynesli zákon o milleniume. Všetko jednohlasne prijali. Zvláštnym v dnešnom zasadnutí bolo to, že sa jednalo o maďarskom milleniume, a predseda referentom bol Juraj *Serb*, na čo mnohi vyslanci posmešné poznamky robili.

22-ho apríla. Gábiel *Ugron* pýtal vysvetlenie od baróna Bánffy: prečo je to, že kráľ v zasadnutí 8-ho júna nevezme účasť. Barón Bánffy, praví rečník, vždy sa chystá, že kráľ ma k nemu dôveru, pretože tedy nevyložil Jeho Veličenstvu túto žiadosť národa? Barón Bánffy odpovedal tak: že on tú vec tak predniesol Jeho Veličenstvu, jako za dobre držal, a že kráľ prijal všetky jeho návrhy. Referent Alexander *Hegedűs* a minister *Wlaššič* odpovedali na krátko *Ugronovi* i vo veci siene krásnych umení, čo *Ugron* bol podotknul. *Wlaššič* potvrdil, že v rukách *Karola Pulského* zmizlo 56000 zlatých, ale jeho brat *Augustus Pulsky* složil 54000.

23-ho apríla. V dnešnom zasadnutí pojednávali o tom zákaze, ktorý plukovník a veliteľ *Ludovika* Akademie Česnak bol vydal honvédskeho officierom na návod ministra *Fejérváryho*. *Jmrich Hódoššy* chýrny to pravotár dokazoval že s oným zákazom *Fejérváry* bol obrazil snemovňu. *Gabriel Ugron* dokazoval, že sa to *Fejérvárymu* pripočítať nemôže, lebo že *Fejérváry* není schopným, aby to pochopil. Citoval dôkazy z *Krafft Ebinga*. Vládna strana ale tie citované dokazy obrátil proti *Ugronovi* a ho vysmiala. *Fejérváry* bol ale rozdráždený a porád značil z *Ugronovej* reči; *Helfy* a *Julo Horváth*, ktorí prijali návrh *Hódoššyho*, už nemohli pozornosť poslucháčov zaujať.

24-ho apríla. Dnes *Fejérvári* odpovedal na tie výčitky, ktoré mu robili pre *Česnakov* zákaz. Povedal tri veci! 1. že on pravdu písal, tedy že nikoho neurazil, 2. zas že na zachránenie a ktorij iného spôsobu nenašol 3. že kázeň musí byť. — Dôvody a návrh *Hódoššyho* nikto z vládnej strany sa neopovážal vyvracovať, ale väčšina predseda schválila *Česnakov* rozkaz.

Potom prišiel rad na interpellácie. Rečnili *Gabriel Ugron* *Františ Košuth*, a barón *Bánffy*. — Ohľadom na napadnutého srbského patriachu, minister odpovedal, že patriarcha *Brankovič*: použil svojho práva. Ešte aj iní rečnili proti vláde.

25-ho apríla. Dnes i vyššia snemovňa držala zasadnutie, v ktorom prijali zákon o milleniume. Veľnoži sa nazdávali, že nikto nežiada prehovoriť, na raz zdvihnuť sa barón *Prónay* a začal rečniť o tom, prečo kráľ v zasadnutí 8-ho júna nevezme účasť; tu mu mnohí kričali: „odstúpi!“ ale on neodstúpil, ani neprestal rečniť; na to započali kričať, že ho nechcú očuvať, a hľadeli na ministerpredsedu, ktorý na krátko odpovedal, že i my všetci chceme bojovať, ale spolu s kráľom načo zákon jednohlasne prijali.

Zednárstvo je cirkev satanášova.

(Dokončenie.)

V čísle 17. mája 1895 časopisu „La Kroit“ píše Dr. Margiotta bývaly sekretár *Lemmiho*, že pravda je to, že freimauri ctia diabla. Zpráva

tato je authentická a Dr. Margiotta si praje, aby katolícke noviny ju rozhlásily. Tedy i ja zpravu túto v našom „Kreštanovi“ tiež rozhlasujem. Ďalej pripomína Dr. Margiotta trestuhodné činy najvyššej hlavy zednárov židáka *Adriana Lemmiho* jehož návodom uvelebila sa najvyššia lôža zednárska zrovna proti Vatikánu, Dr. Margiotta praví; že *Adriano Lemmi* so svojou pekelnou družinou je dôstojným representantom satanášovým. V tom paláci *Borghesovom* bola i jedna kaplnka — sacellum — s oltárom, kde nekdý pápež *Pavel V. (Borghese)* slúžieval sv. Omšu. Toto sacellum premenil židák *Lemmi* námestníkom satana na „záchod“. Na dvere toho budára da pribiť dolu hlavou crucifix — križ s figurou *Ukrižovaného* — pod križom dal tento nápis: „každý kto sem vchádza a vychádza, nech naň napluje.“ t. na ten crucifix „Gloria a satana.“ (sláva satanovi). Najvyšší akt satanského kultu, ktorý zednári vykonávajú, záleží v hrozitánskom zneuctievaní posvätných — konsekrovaných — hostí, pri čom parodirujú napodobujú — sv. Omšu. Tieto omše zednárske sú, súhrn, všetkých tých najhroznejších, najohavnejších rúhaní proti Bohu, Ježišu Kristu a jeho cirkvi, sú tie najhroznejšie, najohavnejšie svätokrádeže. Konajú tieto rúhaniny a svätokrádeže plnie omše zvlášte v deň nášho katolíckeho veľkého sviatku *Božieho Tela* o 10 hodine pred poludním. Pri omši upotrebievajú v katolíckych kostoloch pokradnuté a tiež pokradnuté konsekrované hostie. Ku omši prídu bratri a sestry, zednári a zednárky satanských lôží, a tu potom pichajú do svätých hostí s tou najväčšou inferálnou zúrivosťou, vzteklosťou a hrozne a ohavne ich zneuctievajú, zhanobujú. Aby konsekrovanie hostie dostali, založené sú na viacerých mestách ženské zednárske lôže od roku 1855 menovite v *Paríži* je viac takýchto ženských zednárskejších lôží. Ženské týchto lôží chodievajú do katolíckych kostolov ku svätému prijímaniu a prijatie sv. hostie z úst vyberajú, skovávajú a do lôží zednárskejších donášajú. Jedna zednárska lôža sa chvastala, že už tritisíc takýchto hostí poprepichovala, neuctila, zhanobila, zohavila. Od roku 1874 ku dostaniu posvätných hostí i ženy nezednárky, rečené „vendeuses d'hosties“ zednári najímajú. Lôže zednárske platia týmto ženám za každú jednu takú hostiu 5 frankov — 2 zl. r. č. Jazyk a podnebia v ustaeh týchto zlodejek posvätných hostí naterajú zvlášte na to pripravenou materiou masťou aby sa hostia v ústach rozpustili, a zvlhnúť nemohla. Dvaja zednári sú pri tom svätokrádežnom prijímaniu prítomní, davajú na to pozor, aby im skutočne opravdivé sv. hostie podané byly. Neraz bývajú sv. hostie, z katolíckych

kostolov pokradnuté skrze zlodějov od zednárov najatých. Roku 1894-5 boli v Diócesii Santander 4 katolícke kostoly o sv. hostie okradnuté ostatné veci i kalichy v kostole ponechané. Všetkí španielske noviny s opovržením oznamovali tento hrozný ohavný zločin. Tak robia zednári, satanisti, luciferiani všade kde existujú, tedy i u nás v Uhorsku, okradajú kostoly, kradnú kalichy a zvlášte sv. hostie. A títo satanisti vymysleli a narobili si už i mučednícke nástroje na sv. hostie, jednu okruhlu cylindrovú škatulu — bixňu — do ktorej na dno hádžu sv. hostie a potom ich s jedným železným tlkom, na jehož konci sú ocelovie ostré špicaté klinčeky tlčú, a celkom roztlčú, toto však deje sa na trojhraných zednárskejších oltároch, na ktorých stojí socha satanáša. Z tohoto všetkého vidno, jaká to inferálna zbesilá vzteklosť, zúrivosť, nenávisť tejto židovsko-zednárskej satanskej sekty, oproti Bohu, Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi. Od toho času, čo Pán Ježiš Kristus bol ukrižovaný a umrel, ešte nikdy nevystúpila na taký vysoký stupeň zúrivosť, vztek, nenávisť talmodsko — farizejsko — židovská oproti Kristu Pánu, jako práve za našich časov, časov to emancipácie židov, časov slobody a braterstva so židovstvom. A pojde to ešte ďalej Vďaka za to lahostajnosti, netečnosti kresťanov, ktorá je príčinou toho vždy viac a viac rastúceho triumfa židovstva na každom poli, o ktorom tie zpupné drzé vystupovania sklonku 19 storočia sú svedectvom.

Že zednári skutočne ctia a oslavujú satanáša a jemu sa čo svojmu bohovi klanajú, to potvrdzuje i bývalá hlava freimaureriiek „bývalá visitátorka freimaurerských lôží Diona Vaughanova vo svojej knihe „Memoires d'un palladiste“ hneď v I. kapitole vypravuje o tom jako zednári najímajú bezbožné individua, aby pod zámenkou sv. prijímania prinášali sv. hostie do freimaurerských lôží. Vaughanova v čísle 164 „La Croix“ lanského roku rekla freimaurerom verejne: „Vy sa klaniate diablove a vy prekliate Boha katolíkov rímskych.“ „Vous adorez satan et vous maudissez Dieu des catholiques romains. Najvyšší, najuplnejší kult satana je ale v zednárskej omši, ktorá je parodia sv. Omše katolíckej, Touto omšou zednárskou vykonávajú sa tie najohavnejšie, tie najhroznejšie rúhania, proti Bohu Ježišu Kristu, a najohyzdnejšie a najhroznejšie zneuctenia, zhanobenia sv. hostie, jaké len sam satanáš vymyslieť môhol. Cloveka až hrúza prejmá a vlasy mu hore stávajú, keď o tom i len číta, a čo, keby tie inferálne rúhania na vlastnie uši slyšal a tie inferálne ohavnosti, ktoré sa v tej a pri tej omši vykonávajú na vlastnie oči vidieť? Len sam satanáš môhol také

ohavnosti vymyslieť a vykonávať ich naučil svojich vyžnavačov zednárov. Zednárska omša je najvyšší a najdokonalejší kult satana. opravdivý dokonály satanismus. Zednárstvo je „cirkve satanášova.“ — Ano židovská freimaureria pestuje kult satana. Židovská freimaureria dedička starých farizeov je zaprisahanou nepriateľkou Boha Ježiša Krista a sv. cirkve katolíckej Zničiť vieru v Boha, zničiť cirkve katolícku, to je jej cieľ; preto tiež ctí „prvého revolucionára,“ diabla. — A aj, ku tejto zlorečenej, prekliatej, kliatbou Božou ztíženej diabolскеj sekte židovsko-zednárskej, ku tejto „cirkvi satanášovej prináleží i nynejšia maďarsko-židovsko-zednárska vláda a všetci tí, ktorí s touto židovsko-zednárskou vládou za jeden remeň ťahajú, na jej stránku ablegátov do diety volia. Všetci títo viacej menej prislúchajú tiež do cirkvi satanášovej „satanisti.“ Satanisti sú i všetci tí kňazi, ktorí sa chvastajú „én liberális kormánypárti vagyok, voltam, és leszek,“ veď takto hovoriť, takto sa chvastať je toľko, ako hovoriť; ja som, bol som a budem zednárista, satanista.“ Tak ďaleko to už u nás v Uhorsko došlo a bezpochyby pôjde to ešte i ďalej; a toho najväčšiu vinnu nesie katolícky klerus, biskupi a kňazi; lebo títo vždy so židovsko-zednárskou vládou za jeden remeň ťahávali, ju i peniazmi podporovali, na jej stránku kortešovali, na jej stránku ablegátov do diety volievali, a nejedni ešte i teraz tak činia. Za toto ale prišiel už trest Boží, a príde ešte väčší.

Nuž a ty kresťane mily! by si môhol byť tak zlosym, taký naničhodník, taký všetkího opovrzenia hodný ničomník, žeby si s touto zlorečenou, prekliatou, kliatbou Božou stíženou, Bohu, Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi na najvyššiu nepriateľskou židovsko-zednárskou sektou, so zednárami, liberálmi tymito židovskými žoldnieriami otrokami, s tymito lumpami spolku temnosti, s tymito satanistami, diabolníkami za jeden remeň ťahal? Ty by si chcel, ty by si môhol na stránku židovsko-zednárskej liberálnej vlády, na stránku „to satanášovej cirkve“ na stránku satanistov ablegáta do snemu, do diety voliť? Ty by si chcel a môhol byť otrokom židovskej freimaurerie? Chcel a mohol by si pomáhať tymto satanistom znova mučiť a križovať svojego Vykupiteľa Pána Ježiša Krista a ničť jeho cirkve, ktorú on svojou krvou založil? Ty by si monol a chcel delať buriča slúžobníkom diablovým? Odstup to od teba! Bo beda, trikrát beda by ti bolo, jestli by si sa takieho hrozného zločinu dopustil, lepšie by ti bolo, aby si sa radnej nebol narodil, nežli takieho hrozného zločinu dopustil. Veď tým zločinom stal by si sa hnusným, ohavným zradcom

Pána a Boha tvojeho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Všetkým právom by sa i o tebe reknúť mohlo, že si „z otca diabla“ že do teba „vošiel diabol“, že si tiež satanista a prísnemu trestu Božiemu by si zaiste neušiel ani na tomto, ani na druhom svete. Preto milý kresťane! odstúp to od teba, aby si ty so satanistami, so židovsko-zednárskou liberálnou vládou za jeden remeň ťahal, na jej stránku ablegátov do snemu, do diety volil. Radnej hotový buď jakiekoľvek prenasledovania, jakúkoľvek trýzeň, snášať, áno i krev tvoju vycediť, život položiť smrť podstúpiť, nežli so židovsko-zednárskou liberálnou hávedou, sberbou to satanášovou, so satanistami za jeden remeň ťahať. — Never milý kresťane! nikdy never židovsko-zednárskej hávede, tejto sberbe satanášovej; bo ona nehľadá tvoje šťastie a blaho, ale len tvoju zkažu a záhubu jak časnú tak i večnú. Veď kresťane milý! a pevne ver; že jedine a jedine len Ježiš Kristus jest sveta Vykupiteľom a len strana pod zástavou kríža Kristového ľudstvo k blahu obrodí, a taká strana tu u nás v Uhorsku je jedine „ľudová strana.“ Preto milý kresťane! Ta sa do tábora „ľudovej strany“ pod zástavu sv. kríža Kristového. V tomto tábore pod zástavou sv. kríža Kristového sme, zmužile a neohrozene bojujme. Boh zaiste bude s nami, a keď Boh s nami, kto proti nám? Ani bráni pekelné nás nepremôžu. Slavné bude víťazstvo naše nad židovsko-zednárskou liberálnou hávedou, sberbou satanášovou, nad satanistami. Volajme z hlbín srdca nášho: Sláva, večná sláva našej zástave, sv. krížu Kristovému! Sláva ľudovej strane! Sláva všetkým verným bojovníkom ľudovej strany!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

L'udová strana v Čongráde.

Nepoškrvnenú zástavu ľudovej strany výborný jej vodca zanesol už i na Dolnú zem. 26-ho apríla vydržovalo sa shromaždenie ľudovej strany s veľkým oduševnením. Tam bol sam jej vodca gróf Ferdinand Zichy a iní poprední mužovia jako: Ján Molnár, dr. Aleš Bakonyi, Karol Kálmán šóškútsky farár.

V Čongráde ľud so zástavaním vyšiel v ústrety grófovi Ferdinandovi Zichymu na stanicu; keď prišiel vlak Anton Hegyi tamejší farár, v krásnej reči pozdravil vodcu ľudovej strany. Potom celý zástup ho sprevádzal do sary, na námestí pred kostolom medzi tým shromaždilo sa množstvo ľudu, nie len z Čongrádu, ale i z celého okolia a ďalších miest: z Kečkemietu, zo Sentešu prišli mnohí pod vedením svojich duchovných.

Odpoludnia okolo tretej hodiny gr. Ferdinand Zichy najprv išiel do kostola sa pomodliť, a potom sa počalo shromaždenie, ktoré otvoril tamejší farár Anton Hegyi. Po ňom rečnil gr. Ferdinand Zichy o potrebe

náboženstva, o potrebe viery a sedem sviatosti zvláštne o sviatosti stavu manželského tak krásne, s takou presvedčenosťou, a oduševnene rečnil k ľudu: ľud porád schvaľoval jeho slová a pretrhoval mu reč s oduševnenými výkriky „Nech žije.“

Druhý rečnil opát Ján Molnár o tom, že čo do-savádne vlády vykonaly pre ľud? Žo'a nič. Podotknul i tie nové zákony, jaké si nikto nežiadal, a ktorých nikomu netreba; zvláštne o civilnom manželstve. Tu poslúcháčstvo vykrikova o, že civilný sobaš nepovažujú za stav manželský. — Apát Molnár navrhol následovné uzavretie:

„Členovia čongrádskeho ľudového shromaždenia s dušou i telom vyznávajú zásady ľudovej strany a s radosťou sa zavazujú zástavu jej všemožnými dovolenými prostriedkami ku víťazstvu doprovadiť, hlasite protestujú proti shabaniu volebného práva, jako sme to videli pri popisoch, zvláštne ale v Nitre a v Stupave.“

Za ním rečnil Dr. Aleš Bakonyi hlavnomestský pravotár o pclohe našej vlasti, zvláštne o polnom hospodárstve, o biednom stave roľníkov a malých remeselníkov. — Ján Čapó čongrádsky kaplán predniesol jednu báseň, ktorú z tejto príležitosti napísal.

Karol Kálmán farár zo Šóškútu rečnil o zástave ľudovej strany a o jej zásadách; ľud prijal jeho reč s neopísateľnou oduševnosťou. — Nato Gr. Ferdinand Zichy ešte raz prehovoril k shromaždeným a poradu zavrel.

I liberáli usilovali sa všemožne zmätok zapríčiniť preto už v noci plakáty na múry dali prilepiť, v ktorých povolávali ľud na liberálne shromaždenie, osočujúc bezočivo Gr. Ferdinanda Zichyho. Na druhý deň v skutku ku shromaždeným akýsi Burg apatekár bez apatieky chcel rečnil k ľudu o shabaní knžazských statkov, ale ľud ho len vysmial, potom pokúsil sa akýsi Gubica zo Senteša ľud utíšiť v liberálnom smysle, ale nič neosožilo; dolnozemský ľud hneď poznal týchto vlkov v baranej koži, vysmejúc ich, s opovržením sa od nich odvrátil.

Po nemoci.

Predovšetkým vrúcne vďaky vzdávam tým, ktorí v nemoci mojej sa na mňa rozpamätali a Boha o prinavrátene ztrateného zdravia môjho prosili. Dobrotivý Boh vyslyšal vzdychy zbožných, poprial mi zdravia. Všemohúci požehnaj všetkých dobroprajníkov mojích! Zachráň ich ako od útoku zločinca, tak i od ťažkej nemoci.

Útok nepriateľský proti mne spáchaný som vám, ctení čitatelia! v milom našom Kresťanovi úprimne, pravdive, svedomite, tak ako sa stal, od slova do slova opísal. Ponevác však každý ryšavý, šúry, hrbatý, šmatľavý, krivonosý, dlhoklbý česnakár, každý po okolí vandrujúci kozkár, kosťár a handrár iná ináč havká a ponevác žilinský hlavný Ušiak a novovyliahnutý obrezaný, chcem povedať „Opravdivý Kresťan“ vinného žida za neviniatko vyhlasuje, hnusný ale zločin za následok všeliakych vystupkov udáva, preto aby zlostných židov spi-

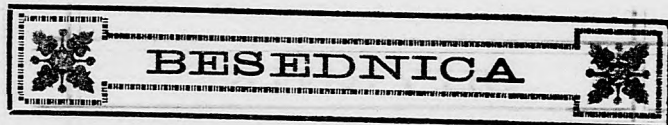
navé žvatlaniny, žilinského sprostého Ušiaka a obrezaného Kresťana plané čarbaniny niektorého ľahkoverného k pochybovaniu, alebo snáď k zlému o mne smýšľaniu neprivedly; dva prsty vyzdvihujem a nie dľa talmudu, ale po katolícky živému, vševedúcemu Bohu slávnostne prisahám, že všetko to, čo som o smutnej udalosti v nitrianskych maďarských novinách (Nyitramegyei Szemle) a v Kresťanovi sdelil, je skutočná, čistá, svätá, nepodvrátiteľná pravda, ktorú i včul opakujem a smele svetlu hlásam, že 15-ho feb. b. r. asi o 10-tej večer, keď som od príbuzných mi Bielkocov so švagrom po cintorinách kostolný, a odtiaľ sám k fare kráčal, ma jeden zrutný, nadurený, úplne mi známy žid, — ktorého však meno, nemajúc svedkov, zamlčujem, — so zadku nenadále napadol, na zem svalil, dával, pästou po hlave tľkol, a keď som utekajúceho pri krčme dolapil, tri razy po ľavej strane hlavy palicou ošinul. Jedine toto je pravda, ktorú, akiaľ žijem, rozprávať neprestanem. A keď ma ten opovážlivý zločinec sto ráz súdu predstavi, a keď ma súd sto ráz potresce, tú istú pravdu tisíc ráz opakujem. Oproti tejto pravde tvrdenie psotného Ušiaka a obrezaného Kresťana je v brudnej hlave daktorého zlostného žida zrodená mizerná blúznenina, je opovážlivý židovský výmysel, je bezočivé urážanie, je podlá. opovrhu hodná lož, ktorú jedine z Ruska a Poľska vykopnutí, slovenské kraje zožierajúci krivonosí hazafici a kresťanského ducha nenávidiaci ľudia ako dáku pochútku pretriasajú, ctihodní však a statoční občania, zvláštne Dlhopolci nikdy neveria, lež ako oplanskú, čiernu vymysleninu, ktorá by zločin žida zakryla, jednoducho opovrhnu. Naši Dlhopolci chudáci ešte vždy vzdychajú v žalári pre revolúciu, ktorú v Rovnom spáchali. Aspoň daktoré liberálne, sečky plné hlavy s tým si chcjú zásluh narobyť, že výstupok pár opilých nezbedníkov za revolúciu vopred chystanú pokladajú a pre vinných aj mnohých nevinných trápia a sužujú. Kdežto kto našu obec a okolie zná, úplne je presvedčený, že naším ľudom sa o revolúciu a podobných veciach ani len nesníva.

Ušiak za pôvodcu revolúcie mňa obviňuje. Odkiaľ to môže uzatvárať, to on sám vie, ja nie. V našom príbytku o voľbe ani spomienky nebolo. My sme o voľbe pol druhá týždňa presvedčení boli, že sa už previedla. S ľuďmi ani slovička sme o nej nepreriekli, o čom sa bytčianski sudcovia v čas výsluchu uväznených, doista presvedčili. Ja deň pred chýrečnou voľbou som onezdravel, v deň voľby v zapálení pľúc ťažko nemocný ležal, teda Kríž a zástavu, čo niektoré sprosté kotrby táraly, na voľbu som neniesol.

Ináč kto by bol tak oslovský a nesvedomitý kňaz, ktorý by ľud nahuškal a ta viedol alebo poslal, kde ten ľud žiadneho práva, žiadneho zákonitého účinkovania nemá, a kde na ten ľud nič dobrého, iba všetko zlé čakať môže, ako sa i v Rovnom vskutku prihodilo. Jestli však je niekto pôvodcom priestupku, ten sa nie medzi kňazstvom, lež do cela inde vyhľadávať má. — Naši hazafickí páni prvej každé živé, alebo písané slovenské slovo za panslavismus vytrubovali. A včul hľa sami sa za tú nanobenú slovenčinu a za ten prv zadymený, hlúpy, dnes však milý, dobrý, skrz kňazov sprostý slovenský ľud zaujali a mu slovenského nie falošného, lež Opravdového Kresťana priateľsky, otcovsky posielajú. Nuž ale ten milý a dobrý slovenský ľud už predobré zná, že diabol keď i anjelsku podobu na seba vezme, predsi len diablom zostane a že z pekelnéj kuchyne len pekelné jedlá pochádzať môžu. Preto aj Opravdového Kresťana, ktorý diabolský a pekelný zápach vypúšťa, ten milý a dobrý ľud, keď mu do ruky príde, ako dáku handru roztrhá a zahodí.

Boh s Vami, ctení čitatelia starého Kresťana!
Prijmite pozdrav i od môjho verného i dobrého priateľa, Dlhomíra Poľského.

Andrej Májer.
kaplan dlhopolský.

Žijem.

Neumrel som, trvám ešte,
Nedal mi Boh zahynúť!
Bárs ma besu rovaly kliešte,
Nedal dechu pominiť.
Vrah ma tľnul, pral, by ma zhlaniť,
Dobrotivý Boh však chránil
Život sluhu svojeho
Od záškrtu skrze lotra hnusného.

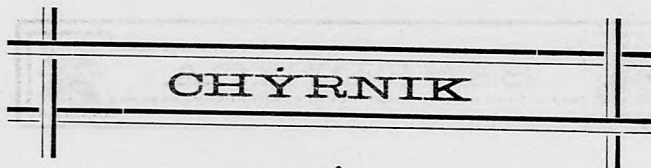
Neumrel som, neviesla ma
Krutá nemoc do jamy!
Choc vreskuňov zlostná tlama
Ta ma tľsla kľiatbami.
Horlivý ľud Boha prosil,
By milostou na mňa rosil.
Boh vyslychnul vrúcny hlas,
Bárs i stupňom, no prichádza k zdraviu zas.

Neumrel som, bez ustania
 Blčí v duši hnevu plam.
 Och vidím, jak pravdu rania,
 Aké krivdy sype klam.
 Hach! zločinci no len hrešte,
 Neskapaľ mi obuch ešte,
 Co pekelné potvory
 Zkazonosných nesvedomcov tne, morí.

Neumrel som, smeľe hodľám
 Trepaf podľosť, podvody;
 Rúbať hlavy diabla modľám,
 Trhať putá sľobody.
 Zelám zdvihat núdzu, biedu,
 Mdlých otrokov silniť triedu,
 Tiché sláviť svätýne,
 Kde potecha, neba pomoc, slasť plyne.

Neumrel som, bystro prídi
 V mladých žilách rezká krv.
 Budem trúbiť húfom ľudi,
 Pravdu zvonit, ako prv.
 A čo židia zubmi škripu,
 Liberálci steny rýpu,
 Co sa točí besu vir,
 Neumlkne hrdúsený Dľhomír.

Dľhomír Polský.

Pozvánie k predplateniu
 na
 politické noviny

„KREŠTAN“

III. ročník, 2. štvrťročie.

Predplatačná cena:
 na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 na pol roka . . . . . 1 zl. — kr.
 na štvrt roka . . . . . 60 kr.

Tých pt. pp. odberateľov ale, ktorí sú nám ešte za predošlé noviny dlžní, úctive prosíme, aby, čím skoršie vyrovnaf ráčili svoju dlžobu.

Budapešť, 3-ho apríľa 1896.

Redakcia „Kreštana.“

Čas. V Budapešti 28-ho apríľa celý deň bol krásny, Úmernosť tepla bola 12·9 stupňov. — Po Uhorsku čas sa premenil na suchší a vľaznejší. Najteplejšie bolo v Harényi 13·5 stupňov, najchladnejšie ale v Maroš-Vašarheli 9·0 stupňov. — Po Europe úsady vôle boly malé, úmernosť tepla rastie. Najteplejšie bolo v Maľte 15·4 stupňov, najchladnejšie bolo v Hernósande 1·8 stupňov. Vo Viedni 11·4, v Ríme 13·3, v Paríži 10·5, v Berlíne 11·4, v Petrohrade 6·2, v Carihrade 10·9 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Môže sa mračné, vľazné počasie očakávať.

Nemecký cisár nepride do Budapešte.

Z Viedne úradne vyvracajú, podľa telefonovho oznamu, ten chýr, že Vilem nemecký cisár behom leta navštíví výstavku v Budapešti. Náš kráľ. dvor nepozval nemeckého cisára a tak ani do reči neprišla jeho cesta do Budapešte.

Hrozný otec. V Eleku, v aradskej stolici Anton Štrifler už od dávneho času v zlom pomere žil so svojou ženou, viackrát ju aj ťkol. 27-ho apríľa Štriflerovej narodilo sa mrtvé dieťa. Štrifler nad tým sa tak rozpáľil, že zchytil to mrtvé dieťa, a najprv ho hodil o stól, a potom plačúcej žene o hlavu. Toho hrozného otca policia zdržala.

Nebezpečná modľitba. Achmed Šišič 70 ročný robotník zo Serajova 27-ho apríľa odpoľudnia, išiel sa modľit na hrob Gúl-Baby na takzvaný Rozsahegy v Budapešti. Medzi modľitbou sa sem a tam na turecký spôsob klaňal; od toho sem a tam pohybovama jedna pištol, ktorú mal za pásom, mu vystrelila, a guľka starému turkovi sa do prs vryla. Teraz ho v nemocnici S. áteho-Jána opatrujú.

Jedenásť výstrelov na jedného čľoveka.

V obci Tapió-Secő v pešianskej stolici Štefan Lešti a Štefan Balog susedi už od mnohých rokov jeden druhého nenávideli. 27-ho apríľa boli spolu v dedinskej krčme. Štefan Balog prv odišiel z krčmy, ale nešiel domov, lež pod oknom stiehol na svojho starodavneho hnevniaka, na Štefana Leštiho. Lešti jako by bol šípil ú ok Balogov, cez jedny bočné dvere vyšiel z krčmy. Balog išiel za ním, keď ho dohonil vytiahol revolver a strelil na nanavideného suseda. Leštiľ začal utekať, Balog dvakrát jeden za druhým s relil naňho. Obidva výstrelý ho trafily. Lešti mrtvý padol. Balog vtedy ešte trikrát strelil naňho a znovu nabíľ si revolver, a ešte päť krát strelil na mrtvého Leštiho. Potom ľajúc zanechal mrtvolu, a zapalil si na cigaretľu odišiel. Práve tade šli žandári, slyšiac výstrelý, oslovili Baloga, aby sa ospravedľnil, lebo mu revolver trčal z vačku, na to prišiel do zmatku, žandári ho zdrapili. Mrtvolu Leštiho otvárali a našli v nej desať guľ. Baloga, ktorý skrušene všetko vyznal, žandári oddali štátnemu pravotarstvu.

Ukradli sobášnu tabuľu. V Osade, obci toľuptovskej stolice jako sa odtiaľ piše, minulého týždňa ohľasováciu tabuľu s obecného domu ukradli neznámí činitelia. Posávaď ich ešte nenašli.

Na slávu milleniuma. Krásne to vyzerá v tom tisícročnom Uhorsku. V Solnoku gymnasiálny profesor Eugen Póš oznámil sa, že zrieka sa všeho náboženstva a zostane bezkonfessionálnym. Príklad takého pána učiteľa veľmi napraviť mravy žiakov. Vidieť to i z toho, že žiaci tohože pána profesora vysmievali sa zo Sviatosti oltárnej, keď kňaz kráčal k nemocnému, ba jeden žiak tohože pána, Ernest Szekér na toľko je už zkazený, že po príjmaní na zem vylľul

najsvätejšiu Sviatosť oltárnu. Keď tento strašný chýr do Pešti doletel, i sami liberálni mameluci našakali sa, že zákon beznaboženstva tak rýchlo krásne ovocie priniesol. No, aby to ešte rýchlejšie išlo, páni gymnasiálni professori 13. apríla vo výbornom zasadnutí ustálili sa, že narádzať budú, aby výučba náboženstva vyhodnená bola z gymnasia. Teda sami vychovavatele mladeže obrat chcú mládež o najväčší poklad, o náboženstvo. Najkrajšie je, že títo páni opožili sa i od biskupov pomoc pýtať na milleniumové hostinky.

Nový rytier. Móric Deutch, podpredseda rakusko-uhorskej obchodnej komory v Paríži, za svoje zásluhy v napomôženie vývozu uhorských produktov obdržal rytiersky kríž rádu Franca Jozefa.

Vystahovanie ľudu z Haliče. Ako zo L'vova píše, nešťastný pohyb sťahovania podnecujú nesvedomité židovské agenti, ktorí len na to špekulujú, aby haličskí sedliaci predali svoje gazdovstvá odpoly zadarmo. Niekoľko sto sedliakov bolo násilne domov dopratano a teraz sú žobráci, ktorým prichodí zúfať. V Zbarane takí nazpät doprataní sedliaci hodili sa na byt okresného kapitána, a keď im žandári cestu zastali, kričali: „Strieľajte na nás, nám je to všetko jedno, keď už prilytkov nemáme. V obci Lubianky napadli hladní vystahovalci majer, tam pojali vola a upiekli si ho v svobodnom. V Dombrove zase chytili takého agenta menom Leib Schmalberg, ktorý sedliakov nahovaral ku vystahovaniu so svojim švagrom Fröhlichem. Od každého sedliaka brali títo židi po 22 zl. za odprevadenie do Ameriky. V Tarnove nahovaral Fröhlich sedliakov, aby si všdtky peniaze uňho skovali. Ubohí sedliaci posluchli židovú radu a odovzdali mu po 100 zl. Žid odprevadil ich do Sliezka a tam zmizol aj s peniazmi. Ubohí sedliaci z Hamburgu zúfanlivo prosili o pomoc. Takéto prípady stávajú sa v Haliči skoro každý den čo môže mať aj krvavé náledky.

Millenárny jazdec. I z turčianskej stolice banderium pôjde do Peštibudína a teraz už usilovno cvičia koňa na millenárnu parádu. Avšak jeden chudák úradníček stolicný zle pochodil. Spadol s toho parádneho koňa a teraz to musí dlhšie odležať. Tiež dobre bude pamätať na millenium.

Židovský doktor. Spomenutý už „herr bofter“ Révai, nielen že bez svedectva liečil v Pešti, lež i jednu ženu tak liečil, že ju skoro otrávil a len druhý, skutočný lekár ju zachránil. Ponevadž „bofter“ Révai nechcel odstúpiť, musejí pána židovského „boftera“ dolu schodmi shodiť. Keď ho vyhodili, zažaloval patričnú rodinu za 15 návštev na 185 zl. Teraz vtáka „boftera“ chytajú, ale kto vie, kde už zase lieči.

Zázrak židovský. Likavský krčmár Samo Šulc, ktorého poznáme jakožto apatekára zas peknú vec previedol. Oznamil úradu, že dva sudy vína doviezol a úradskí vypočítali koľko má platiť nápojnej dane, bez toho, že by obsah sudov boli pozreli. Však ale jeden z úradských mal fašky sen, kde mu volačo volalo: čo že si nepozrel, čo je v sudoch? — Sotvi stal, bol už v hostinci, prezreli sudy a hľa náš Šulc zbládnul, lebo v jednom sude bol špiritus a tak obec o 35 zlatých by bola ukrivdená bývala. O hodinu už plno židov bolo v Likavke, do obeda už bolo všetko v poriadku, lebo sud ten mal ísť do Gombáša, a len z omylu vraj prišiel do Likavky — Úrad však po kresťanský zachádzal s ním, vyrovnal sa na desať zlatých. Nech to probuje kresťanský krčmár urobiť, istí sme, že viacej by nekrčmáril. — Nech to bude k výstrahe pre mnohých obyvateľov oravských, ktorí od Adolfa

Glasner z Ružomberka vino kupujú, lebo v jeho pivnici sa tento zázrak uskutočnil.

Najlepší matrikár. V Liptove je revúcky rychtár Ďuro Valko, takto sa osvedčil Klinovsky hlavný inšpektor matrikársky, keď tieto úrady po Liptove prehliadal. Keď si rozvažime, že ten rychtár je jednoduchý sedliak, ktorý pri vojsku sa volačo po maďarský naučil, môžeme si myslieť z jednej strany, jak malá veda k matrikárstvu je potrebná, a ani tú ostatní matrikári, tedy notari a uradníci, nemajú a jakí budú ešte len tí mnohí notári, ktorým ani matrikárstvo sverené nebolo.

Seredský tyran. Takto volali seredského notára Jozefa Dubovského, ktorý bol veľkým vlastencom a vyvádzať veľké nešplechy. Nemohli sa ho striasť, lebo ho jeho tuhé vlastenčenie chránilo. Konečne predsa ho dostali. Kraľ. tabuľa prešporská shodila toho dobrého vtáka s úradu a odsúdila ho k peňažne pokute.

Pamiatky z biblickej doby. Predstavený francúzskeho semenišťa v Ríme, otec Eustach teraz vrátil sa domov z dlhšej cesty po východe a pápežovi oznámil, že v jednej malej dedinke v okolí Efeza našiel jedon rozrúcaný dom, o ktorom tam hovoria, že Panna Mária a Svätý Ján po nanebovstúpení Ježiša v tom dome bývali. Posávať v Jeruzaleme ukazovali jeden dom, ktorému práve také podanie privlastňujú

Zas zemetrasenie v Lublane. V Lublane 23-ho apríla zas obnovilo sa zemetrasenie a strky vždy sú silnejšie. 22-apríla len dva slabé strky pocítili, 23-ho apríla už v rovnom smere a silný strk cítili, po ktorom ešte dva slabšie strky nasledovali. Obyvateľstvo je veľmi splašené, že onehdajšie zemetrasenie už i podzemný hluč sprovádzal.

Upovedomenie. *Ľudová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednú pisárň* otvorila. Obecensťvo sa vyzýva, aby túto *pisárň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek to mena na to prosí *tá kancelária*, aby jej sdělili meno a bydlu i toho *patričného telesa*, i *vlastnej ich ctenej osoby*. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 8-ho apríla 1896.

Kraj. ústred. kancelária „Ľudovej strany“
v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie.)

Valné shromaždenie v Prievidzi.

Sotva sa vyjarilo, ľudová strana už tretie shromaždenie drží. A toto je na svojom mieste. Nech kresťanské zásady po celej krajine sa rozširujú, žeby sme takto čím skorej oslobodili drahú našu vlasť uhorskú od tých liberálnych tatarov, ktorí kynozia dobrobyt a tisícročné práva ubohého ľudu. Nové shromaždenie bude 10-ho mája v Prievidzi. Vyzývame Horno-Nitričanov, Trenčanov a Turčanov, aby sa čím vo väčšom počte dostavili ku tomuto shromaždeniu. Nadovšetko ale vyzývame nasledujúce obce: Bojnice, Brezany, Chrenovce, Nedožer, Brušno, Čausa, Raztočno, Czah, Gajdel, Handlova, Koós (odtialto mnoho očakávame lebo sa pri voľbe zle držali) Lazany (vivát) Nemecké-Právno, Prievidzu, Sebedráž, Tužina a všetky tie obce, ktoré sa v okolí nachádzajú. Páni mešťania ale Prievidzki! usilujte sa tých vážnych pánov, ktorí k vám prídu, aby vás o vašich najsvätejších právach poučili, čo najsrdečnejšie prijať. Keď terajšie liberálne otroctvo prestane, vaše dietky, keď vyrastú ešte aj svojím vnukom a prevnukom rozprávať budú o slávnosti, 10-ho mája a o tom množstve národu, ktorý sa tam shromaždí. Nadovšetko na tom buďte, aby sa občianstvo v najväčšom poriadku dostavilo, a zase sa v pokoji rozišlo. Slúďte tam pod holým nebom, že ku zástave ľudovej strany, až do smrti verní budete že za ľudovú stranu žiť a umrieť hotoví ste!

POZVANIE.

Pred Dunajom, za Dunajom, pred Tisou, za Tisou vonkoncom Karpátov i pod nimi, jedným slovom po celom hornom a dolnom vidieku pohla sa uhorská zem, aby sa húfne hrnula pod zástavu ľudovej strany. Ani my nechceme zaostať a práve preto **10. mája 1896.**

v Prievidzi

odpoludnia o 2 hodinách na námestí mesta bude valné shromaždenie ľudovej strany

ktoréhožto predmety sú nasledovné:

1. *Nástupná reč predsedy.* Drží po uhorsky: gr. Mikuláš Móric Esterházy.
2. *Zájmy malých gazdov.* Drží po slovensky: Michal Juríš tit. kanoík a farár.
3. *O ľudovej strane.* Drží po slovensky: Zoltán Zmeskál veľkostatár.

4. *Danenie a ľudová strana.* Drží po nemecky: Dr. Ján Zelenyák krajinský vyslanec.
5. *O úverkových spolkoch.* Drží po nemecky: Štefan Rakovszky.
6. *O právach voličov.* Drží po nemecky: Františ Bonitz, redaktor.
7. *Záverečná reč predsedová.* Po uhorsky.

Hore sa tedy ctení občania! Poďte, čím vo väčšom počte, nech vidí celý svet, že i naše okolie vie sa oduševniť za krásu, dobrotu a pravdu.

V Prievidzi 27-ho apríla 1896.

Usporiadatelstvo.

Processia ku Veľkému-Svätému-Krížu

pôjde 7-ho mája b. r. z kostola veleb. pánov Františkánov v Budapešti pod vedením vel. p. pátra Ireneá; spevárom bude Jozef Pész. 7-ho mája ráno o pol šiestej hodine bude sv. omša, po ktorej sa vo meno Božie pohneme na pút. Nábožní veriaci sa úctive povolávajú, aby účasť vzali na tomto púte.

S úctou

Jozef Pész.

Jedon hospodársky pán úradník prosí hospodárov, aby v Kresťanovi uverejnili spôsob, jako by sa dal najľahšie pýr z role vykynožiť.

Sv. Missie budú sa v Kysúc-Novomeste (trenčianská st.) ešte tohoto roku v jaseňi vydržiavať, tak to p. Ján Pósta farár pred deputáciou veriacích z celej farnosti dňa 21-ho apríla slávnostne prisľúbil. — Budiž chvála a uznanie jemu za to, že farníkov svojích túto dávnu všeobecnú prosbu vyslyšal. — Hľa príklad mnohým k nasledovaniu!

Majiteľov tureckých žrebov (lósov vo vlastnom ích záujme upornujeme, aby si svoje žreby za uhorské cenné papiery zamenili, alebo na predaj pánu **Ludvikovi Steiner** poverencovi parížského „Credit Lionais“ v Budapešti, VII. okres, Dobutcza číslo 106, III. poshodie, 28 dvere poslali.

DOPISY.

Veľká Bytča.

Vážený pán redaktor!

V jednej tunajšej od žida vydržiavanej škole, reálke odbavovala sa nedávno slávnosť, ktorej vznešenosť a krásu pozdvihla prednáška jedného vysoko učeného a hlboko múdrego profesora. Vysoko učený a hlboko múdry tento pán dve muchy chcel s jedným úderom zabiť. J liberálcov diabla kadil kotúčmi tymiana, i Áronovmu telafu spieval: šólem, šólem, hep, hep, hep! Aby sa židákom za chlieb mu daný zavďačil, poznamenal, že Ježiš Kristus, ktorého niektorí ešte za Boha držia, nižej stojí od Petófiho básnika. Lebo Ježiš len vzájomnú lásku, kresťanskou zvanú učil, Petófi však ďalej išiel, Petófi krom lásky aj slobodu, rovnakosť a bratstvo hlásal, — a s týmto liberálov potlesk sebe získal. Hľa! jaká to neslýchaná veda! Jak ohromná to múdrosť! Ani v Rašove by, kde síce rozum predávajú, dačo podobného nevynašili. L'utujeme tie kresťanské deti, ktoré túto židovskú školu navštevujú a tohoto židovskoliberalného, kresťanské city drzo šlapajúceho, bárs i pokršteného profesora očúvajú. Pánu profesorovi však na javo dávame: švec drž sa svojej kože a kopyta, a nepchaj nos do takých vecí ktoré ani v hlave ani v srdci nenosíš.

Dr. Kančukov.

Z Lakšár novej vsi.

Velavážený pán Redaktor!

Tá povestná recepcia vyvoleného národa, jako všade, tak aj u nás už prináša svoje ovocie. Ačkoľvek nás Prozretelosť od značnejšieho počtu „recipovaných“ dovčulku zachránila, predsa aj tých málo, ktorí medzi nami prebývajú, recepciou jakoby posmelení, opovžujú sa urážať náboženský cit toho kresťansko-katolíckeho ľudu, z ktorého žijú. Stalo sa, že židovský krčmár na filiálke Niklhof chcel vo veľkonočný pondelok pre mládež kresťanskú vydržiavať muziku. Náš v. p. farár dozvediac sa o tom, po službách Božích upozornil mládež, aby si dala záležať na svojom kresťanskom povedomiu, a pre rebach jedného židačika, nezneuctila tancom a krikom svoje vznešené sviatky. Objednaní muzikanti sa dostavili. Avšak česť našej mládeži! na upozornenie svojho duchovného nezapomnela a k muzike neišla. Že si židačik potom sám hrať neda, to je isté; a že nášho p. farára za zatratený rebach nepožehnával, to je tiež isté. — S týmto by som mohol dokončiť, keďby sa nebolo niečo smutnejšieho prihodilo. Muzikanti snád viac nežli židačik nad neúspechom rozželení, nastúpili zpiatočnú cestu do Závodu, lebo cdtial boli prišli. V lakšárnovoveskom krvstanskom hostinci sa zastavili a tam v prítomnosti pokojne sediacych počestných občanov svojimi vypráhlymi jazykami ty najhnusnejšie hany kydali na duchovenstvo a blúznením svojim všetkých pohoršili. Čo sa teda židačikovi na Niklhofe nepodarilo — zneuctiť totižto vznešené kresťanské sviatky — to vykonal kresťansko-katolícki muzikanti zo Závodu. Avšak odplata jich neminula. Nemysli si ct. Čitateľu, že sa snád nejaká

ruvačka ztrhla, nie! ale „šlaháčka“ a „oblievanie“ vo veľkonočný pondelok má všade svoje právo! Niekoľko jadrných, švarných dievčenic, dozvediac sa o jazyčnej udatnosti závodských muzikantov, sbeho sa do hromady, a povedaly si medzi sebou: tito nam už toľkokrát hrali a my sme tancovaly, sprobujme, jako to pôjde naopak! A použijúc svoje právo, vrhly sa na muzikantov a korbáčami po chrbátoch, rukách, ušiach takú nótu jim húdly, že takej, — jako kapellmeister vyznal — ešte nepočuli. Avšak útle pohlavie má i útrpnosť; vidiac ty kľáse po ušiach muzikantov, aby snád, úpal nedostali, ku koncu čerstvou vodou jich náležite ochladily. V tak nerovnom boji muzikanti čo si mali počať, nežli ustúpiť; a preto popadnúť svoje nástroje, tam ti k Závodom; to sa rozumie, že kapellmeister jako všade, tak aj pri utekání bol predňakom.

Tak sa povodilo závodským muzikantom v Lakšárnovejsi! Šlaháčku, tú by ešte oželeli; ale že mládež lakšárnovoveská sa zaričila viac si jich volať ku svojim zábavám — čo jej len cti slúžiť bude — to ťažšej ponesú.

Zostávam s úctou

Štefan Beňa,

občan a odberateľ »Kreštana.«

Z Modry.

Vysokoctený pán Redaktor!

Neznajúc adresu ct. pána Šenkvičana, ráčte láskave dovoliť, abych sa našemu susedovi touto cestu za jeho znamenitý dopis poďakovať mohol.

Ctený susedko! Prečítajúc váš dopis taká zvedavosť vzbudila sa vo mne spolu ale i taká úcta k Vám neznámemu, že som celú sobotu okolo Korbeliča chodil, abych Vás poznal, Vás v mojom príbytku dobrým »rieslingom« uctiť mohol. Lebo ste nám to veru do duši povedal a nám náležite oči otvoril. Avšak bohužiaľ, Vás ani u p. Korbeliča, ani pod žiadnou víchou nebolo. Prídte teda budúce, budem Vás túžobne očakávať, áno — jako čuť — aj sám pudmister chce Vám svoje uznanie vysloviť. Len na to Vás upozorňujem, aby ste si na vaše nohy dobre pozor dával, lebo po našich cestách ľahko o ňe prísť môžete. J predošlý týždeň musei zastrelil jedného koňa, lebo si na verejnej ceste nohu zlomil. A koľko takých nebezpečných dier a výmoľov na našich cestách! Vo vinohradoch ale tak máme cesty sporiadané, že by ste tade idúc aj o mozgy prišli. Hja, veď tade len chudoba chodí!

Čo sa tej našej vicinálky týka, milý susedko, musím Vám už vopred sdeliť, že po vašom dopise v Modre nastala valiká neôfa, železnicu málo kto chce, ktorí sa podpísali na akcie škrabú si hlavu, chudoba a furmani Vás žehnajú, že ste ich oslobodil od žobrčkej palice.

Pred sviatkami bol som v Prešporke a tam som sa divné veci dozvedel. Tam rozprávajú, že tá naša vicinálka mala byť až po Nádaš vystavená, ale že vraj modránskeho mešťanostu volaký Mikuláš (Miklós Ödön) na toľko nastrašil, že bez oddychu bežal do Prešporku a zriekol sa povolenia na vicinálku Šenkvic-Nádašskú, a uspokojil sa i s povolením na Šenkvic-Modránsku. Já som veru skoro zhorel od hanby, keď mi to rozprávali. Nuž či to naše slávne mesto takého pudmistra má, čo sa aj Mikuláša bojí? Veď mikuláš len malé a mrhavé deti strašieva?! Čo chvíľa budú sa nám po celej krajine tak posmievať za nášho pudmistra, jako skaličanom za väžu a marikovanom za rozum.

Toto ale ešte nebolo všetko. V jednej väčšej spoločnosti má až na špatu obrátil akýsi furtak. Bola reč o filloxere a ja som pripomenul, že nám náš pán mešťanosta prisľúbil náhradu vyzískať za vypálené vinohrady. Na to ohlásil sa on a hovorí, no len čakajte tú náhradu, dočkáte sa jej vtedy, kedy židia Messiaša! Či viete to porekadlo: „sľuby sa sľubujú?“ A začal sa šelmovsky smiať a takto pokračoval: V čas všeobecnych volieb vystúpil v jednom slovenskom okrese za liberálneho vyslanca pán R . . . . , ktorý nevedel po slovensky. Dozvediac sa, že voličia spomenutého okresu eľice si žiadajú licháci trh, aby si ich získal nasledujúcu slávnú dikciu povedal: »Moji milí volci, tu pod holým nebom sa vám zavazujem a vám prisľubujem, že vám vykonám trt! (miesto trh) Čo sľúbil, to veru doslovne vyplnil. Za ablegáta ho ale len zvolili, lebo že »vraj tento aspoň aj vyplní čo sľúbil.« Veliký rehot pretŕhal reč spomenutého pána. Lepšie by bolo bývalo — pokračoval ďalej — keby sa i ten váš pudmister nebol tak tuho bachal v prsia, ale radšej s tým vyššie spomenutým ablegátom zarečnil: »Moji milí vinohradníci, ja vám vykonám t . . ! A toto by ste mu boli snád ľahšie odpustili — jako by nesplnené sľuby!“ Na tyto slová taký sriech a rehot nastal, že sa izba ozývala a ja nevedel som kam sa podieť od hanby. A od tých čias som sa za eril, že nikdy viac nezradím sa nikomu, že som z Modry. Tak som pochodil.

Začali tam i Stupavu spomínať, ponevác ale večer sa chýlil, musel som sa odobrať na stanicu, aby má vlak nenechal.

Vy susedko môj, ponevác tak znamenité uši máte, snád ste počul niečo o tej Stupave?! Budte tak dobrý a sdeľte nám to!

Mnohokrát Vás pozdravujem verný čiteľ

Modran.

Z Pov. Bystrice 13. apríla.

Vážený pán Redaktor!

Ten „opravdový“ Kresťan, ktorý tým započal hlásať pravdu a pokoj, že hneď v 1 č. bezočivú lož hodil na p. kaplána Dlhopoľského, v 2 čísle napadnul nášho p. farára a p. kaplána. Brániť ich proti tým hlúpyim nápadom: by bola zbytočná vec. To ale ubezpečujem p. dopisovateľa, že obidva naši duchovní správcovia u svojich farníkov, — vynimajúc tých „opravdovích“ kresťanov, čo v synagoge si dávajú requiem odbavovať, — úprimnú úctu a vážnosť požievajú. Práve to mrzí, a ide od »hnevu rozpučiť« dopisovateľa, že slovo jejich počujú a nasledujú farníci. A jako by aj nie! veď máme v nich opravdivých, nám telom i dušu oddaných vodcov jak v duchovných, tak v hmotných záležitostiach. P. farár behom 10 rokov, čo u nás úraduje, i farský byt, i kostol, pred tým oboje na posmech sveta ošarpané a zanedbané: obnovil a do takého poriadku priviedol, že tým obdiv a uznánie vynútil u každého, kde to videl. Poriadok a skvost služieb božích je taký uvedený, že srdce sa teší, a duch ožije v kostole našom. I školské záležitosti sa v najlepšom poriadku vedú. P. kaplán jak pri povinnostiach, tak i pri všetkých podujatiash je opravdivou pravou rukou p. farárovi. Založenie a rozvíňanie sa katolíckého kruhu u nás: je tiež toho dôkazom.

Že p. farár dôchodok svoj, takzvané korce inkasuje, a že z počiatku, kým všeliaké zastarené nepo-

riadky sa usporiadaly, prinúteny bol nedbanlivých a zlých platcov i pomocou slúžnovského uradu ku splácaniu podlžnosti nútiť: to bola jeho neprijemná povinnosť; keďže kňaz nie na jednoduchú quietanciu dostáva svoj plat, ale podrobne, po $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{8}$, vo zboží vyberať si ho musí. Žeby ale náš p. farár v platení niekoho pretáhoval, alebo takzvané štolárne taxy nemilordne inkasoval: to ani zlosť nepriateľov jeho sa neopováži tvrdiť. A preto keď už p. dopisovateľ toho „divého“ Kresťana inšie nevedel: zadrupil sa do „vypaseneho brušiska.“ Toto dokazuje fajnovosť štýlu toho »divého«, keď do vonkajšej podoby, ku ktorej si človek ani nepridá, ani neodnime, sa zadrpuje! Veď p. dopisovateľ vie, že p. farár naš to „vypasené brušisko“ hneď z kaplanstva sem priniesol, a že ho vždy ľahšie nosí, jako dopisovateľ svoje.

Lebo bárs i dopisovateľ skryl sa pod méno »bystričan:« hneď sme ho poznali po péri a drapoch. Ten starý dopisovateľ „Krajana“ prebudil sa, a bárs mu i zuby už od tých čias vypadaly, ale pazúry mu zostaly ešte vždy dravé, práve súc do toho »divého«. No ale aj nie div: lebo zuby sa mnohým potrebovaním zoderu, pazúry ale zaostria, a p. dopisovateľ celý život svoj držal sa toho hesla: múdro drap, — sprosto škrab! A že sa mu to dobre darilo: to vidia bystričania na vlastné oči.

Ináč p. dopisovateľ nech si spomene! „Starý náš, starý náš: šedivú hlavu máš“ — a preto maj rozum, a neodebieraj remeslo starym babám, že i z nevinného žartu zlostné upodozrenie sprais na nášho bezúnonného a všeobecne cteneho-milovaného p. kaplána. Šetri svoje šediny, lebo terajším s. ojim pokračo ánim vystaviš ich zneváženiu a pohaneniu, pred ktorým i a ani tie tvoje prácné vyhľadované, ale nenájdene zemánske armalese neochránia. A nehnevaj sa na tých, ktorých predkovia zo susednej Moravy sem prišli, a tu pri čestnej práci, v čestnom postaveni zdarne deti vychovali; ale radnej hnevaj sa na tých moravcov, ktorí svojim všetko právo a slušnosť nohámí šliapajúcim pokračovaním pri volbách stoličných výborníkov: na posmech vyviedli volby naše, a kompromittovali nás pred celou krajnou! S Bohom! do u idenia starý náš!

Z Trenčianska.

Velactená Redakcia!

Až teraz po dvoch mesiacoch dozvedeli sme sa, že volby stoličného výboru, pri ktorých páni liberáli známym už spôsobom kandidátov svojich za vyvolených vyhlásili, všetky sú za dobré uznané. Darmo teda apellovalo sa z Domaniže a Radolej. Proti pánom liberálom darmo odvolávame sa na právo, zakony a spravodlivosť. Len to je právom, čo páni liberáli chcú. Len bánovsku voľbu nám potvrdili, lebo žiadon háčik nevedeli, alebo nechceli nájsť proti nej. Rajeckú voľbu po druhý raz zase zničili, lebo vraj cez obed pretrhnutá bola. Nuž prečože posielajú k voľbe takého predsedu, ktorý nezná povinnosti svoje? Pre obed pána predsedu teda zase unúvať sa musí ubohý ľud po tretí raz ku voľbe. Takto obľahčujú páni liberáli chudobným voličom. Staro-Bystrickú voľbu zničiť museli, ponevác i v Trenčíne uznal museli, že liberáli takých pánov chceli voliť do stoličného výboru, ktorí páni ani právo nemajú, žeby mohli byť kandidovaní. Voľbu radolskú v Trenčíne potvrdili. To dalo sa predvídať, že radolské kúsky slávneho notára pána Rihu v Trenčíne potvrdené budú.

Dobre by bolo, keby pán Riha svoj krstný list poslal na peštiansku výstavu, aby mu za dobre prevedenú voľbu radolskú pán minister dáke vysoké vyznačenie láskavo udelil. Najkrajšie je, že predtým, keď ľudová strana zvíťazila, radolskú voľbu zničili, lebo vraj voličia hatení boli v slobode. ponevác len dľa obcí pripúšťaní boli k hlasovaniu; teraz ale, keď páni liberáli pomocou slávneho notára budatinskeho zvíťazili; teraz už zase v Trenčíne vymudrovalo sa, že voličov dľa obcí hlasovať nechať, to už teraz nehatilo slobodu voličov. Toto je tá liberálna spravodlivosť a úcta k zákonu. A predseda ten liberálny Kresťan opováži sa písať, že „sme všetci úplne rovnakí, úplne rovné práva požívame!“ a že ľudová strana nechce „nikdy slobody ľudu.“ Áno, páni liberáli, vy chcete slobodu ľudu. Dokázali ste to v Nitre, Stupave, Giraltovcách a v Trenčiansku v Domaniži i v Radolej. Za túto vašu lásku ku slobode čudno vás chvália i maďarské noviny.

Habakuk.

OD POVAŽSKEJ BYSTRICE.

Veľactená Redakcia!

Náš p. slúžny teda predseda čítava nášho grobiana Kresťana. Akože je to? Veď ten liberálny Kresťan píše v 4. čísle svojom, že vzdelaný muž čítať nemôže nášho Kresťana. Veru je teda u nás málo vzdelaných pánov slúžnych, notárov, matrikárov, lebo všetci veľmi radi čítajú nášho Kresťana, skoro im oči vyskočia. Pán slúžny sa mylí, že my myslíme, že on dopisuje do noviniek. Oj nie! On má k tomu málo chochmesu a mnoho komotnosti. Miesto neho strielava tou liberálnou pištoľou jeden pán, ktorý má tuším plevy tekvicí svojej, ponevác dlho býval v Plevníku. A šak táto liberálna pištoľ krivá, vždy len do pána slúžneho vybuší. Nech sa p. slúžny poďakuje tomu strelcovi z Plevníka a nech nečíta viac nášho Kresťana grobiana, keď chce byť „vzdelaným mužom.“

Podhradan Plevník.

ZO ZVOLENA

Veľactená Redakcia!

Ako počujeme, budeme mať lacnejšie pivo, so i pálené. Že to tak naši páni ablegáti vykonali na sneme. No však sa ich opýtame, keď sa nam na očukiažu. Potom, keď budeme lacnejšie pivo piť, potom uveríme, potom uvidíme, či pravdu písal ten divý, liberálny Kresťan, keď horniackych ablegátov chválil. Nam nadáva do grobianov, a on pekne libe áno nadáva nám, do „besných psov, luciferov, mordárov krajiny.“ Tuším len liberáli môžu nám nadávať. Na našich odcov grófov hromží, že im vraj „zápach ľudu“ smrdí a pre o že sa celé hodiny kúpu. Nuž, my vieme že liberálom príjemný je zápach ľudu opilého pri voľbách, keď opilcov sťa vrecia vyhadzujú na vozy. I to vieme, že pánom liberálom priemne voňajú tí užerní krčmári, ktorí sa nikdy nekúpu a liberálom pri voľbách smradlavými fľašami pomáhajú. *Sklenár.*

Z ORAVY.

Vážení páni Redaktor!

Čudujeme sa tomu liberálnemu Kresťanovi, že vždy špince na nášho Kresťana, vyhlasuje ho za lhára

a kmína, predsa si vzal meno a muňdúr nášho Kresťana. Chutno sme sa smiať museli, keď nám krčmár žid čítal z liberálnych tých novín, že sám ľud posielal si vraj ablegátov na snem a že ľudová strana nenávidí slobodu ľudu. Nie my posielame našich ablegátov, lež posielajú ich len notári, slúžni a krčmári. My nemáme zástupcov na sneme, lebo na naše dopisy a prosby páni ablegáti ani odpovede nám nedali. Teraz vraj akési inženieerstvo zase nám založia v Turč. sv. Martine. Zase oblahčí sa nám kabelá, lebo páni inžinieri nebudú darmo merať, ako i páni ablegáti a notári darmo neslúžia, lež dobré platy ťahajú mnohokrát len za to, že na sneme ochotne hlavičkou kývajú a karetky hrajú pri dobrom víniku a neprídu pochváliť sa nám, čo nám na sneme dobrého vykonali. *Šefraník.*

OD PREŠPORKU.

Z liberálnych novín slovenských dozvedeli sme sa, čo sme ešte nevedeli, že totižto pán ministerpredseda Bánffy veľkú „oduševnenosť k ľudu“ dokázal tým, že si vzal za manželku dcéru z ľudu a nie grófkú. Nuž veru to veľká oduševnenosť k ľudu, keď si dáky panáčik za ženu vezme tú paničku, ktorá sa mu zapáči. Zaiste ženička pána Bánffyho musela byť milé stvorenie, keď sa pán minister do nej zaľúbil a z tejto horúcej lásky nik nemal osohu, len pán minister. Na našich pánov grófov zle-nedobre píše liberálne noviny. Keby páni grófi kaštiele svoje a páni farári fary svoje do arendy dali na pálenice a na krčmy, potom by už i páni grófi i páni farári boli kapitálni vlastenci. Veru tuším židia len dotiaľ budú biedni, kým grófam a biskupom neodoberú sa statky a neobrátia ich kaštiele na samé krčmy a pálenice. *Ž. Polský.*

ODKAZY REDAKCIE.

Šipkovo. J. O. Poshovieme Vám, len potom na nás nezabudnite.

Ostrihom. L. O. Stane sa podľa vašej žiadosti.

Lúčky. J. D. Váš list sme dostali, a len to môžeme k nemu dodať, aby ste i ra ďalej pri tých dobrych zásadách pevne vydržali.

Štepanov. R. T. Pravdu máte; toho sa držte, ale aj druhých v tom poučujte.

Zuberec. Š. Ch. Dobre tak; nedajte sa mútiť; a držte sa zmužile.

Kollarovice. V. P. J. B. Váš dopis i z politických i z dejepisných príčin nemôžeme uverejniť; iba snáď tak, keď by ho sme náležite opraviť.

Dolnie Ludanice. J. K. Verše boly by dost dobré, len to je chyba, že ste ich na inú vec nepoutrebil; my ich na žiaden pád nevydáme; k tomu máme mnohé príčiny.

Hrabušice. Prítomný T. Trochu je nepolitické, nepriateľom prezradiť svoje ciele.

Podola. V. P. J. B. Verše nám zaslané, ačkoľvek dobrý Váš úmysel sa odoprieť nedá, predseda my z mnohých príčin, ich nemôžeme uverejniť. — O to sa mal zavčasu postarať kultusminister.

Búr-Svätý-Júr. J. K. Tak ste dobre urobil.

Čaca. Š. B. Srdečný pozdrav, príde!

Szélakna. J. B. Váš chýr z istých ohľadov nemôžeme uveřejniť; pre politiku musíme takéto chýry vynechať. — Spomenuté novinky čítavame. — Článok zaslaný sme dostali a svojim časom ho aj upotrebíme.

Kúty. L. Z. Váš list sme dostali.

Vieska. M. H. Váš článok sme dostali, len že už není aktuálny. — Na Vašu otázku odpovedáme: Áno, ten istý.

Hochštettno. J. C. List váš sme dostali, ale ho zo závažných príčin neuverejníme.

Ostrihom. J. Š. Váš článok príde.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovávanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý pošťový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osôh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Pút ku blah. Panne Márii do Mária-Thálu pri Prešporku, z Veselého pri Piešťanoch

pohne sa 17-ho mája odpoľudnia spolu s duchovnými, s muzikou a so zástavami z farského kostola do Trnavy, kde si pútnici odpočinu. Ráno o 5 hodine po železnici pôjdu do Bazína; tu v kapucínskom kostole odbavia sv. spoveď. — Odtiaľ ešte pred poludním pohnú sa do Mária-Thálu. — Ráno v útorok bude slávna sv. omša a sv. prijímanie; odpoľudnia pôjde sa na prešporskú kalváriu, a odtiaľ cez Prešporek do Blumenthálu, kde nocľah bude. V stredu ráno bude spievaná sv. omša v kapitulskom kostole Sv. Martina — odpoľudnia pútnici pôjdu ku železnici, ktorá ich zavezie až do Trnavy alebo do Frašťáku — odtiaľ peší do Veselia.

Cesta po železnici do Trnavy sem a tam 1 zl. — muzika a iné útraty 50 kr. — Kto si zaumieni túto sv. cestu konať, nech sa hlási až do 10-ho mája vo farskom úrade vo Veseli pri Piešťanoch na pošťovej karte a pošle pre každú osobu 50 kr. na útraty.

Horliví ctiteľia Mariánski povolávajú sa úctive ku tomuto pútu.

Veselé dňa 28-ho apríla 1896.

S úctou

Evarist Čajkovsky

farár veselský.

Knížná polica.

„*Kráľovná Sv. Ružena*.“ Mesečné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Znovu vydáva: Fr. Richard Oswald správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: *Ružencová knižočka*. Albána Stolcza *myšlienky o žoltári*. Cena jedného výtisku 15 kr.

„*Obzor*“ časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. K dostaniu u Karola Salva v Ružomberku. Predplatná cena na celý rok 1 zl.

Ako založíme „*gazdovsko-potravný a úverný spolok?*“ Sostavil Andrej Hlinka, farár sliachanský, predseda trojsliachanského gazdovsko-potravného a úverného spolku.

„*Svätodúšky*.“ Z nemeckého svobodne preložila Maria Houby. Slovenčina.

„*Dom a Škola*.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starostou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „*Dom a Škola*“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „*Dom a Škola*“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolícku — a to dosiaľ neurobila — potiaľ není príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „*Dom a Škola*“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „*Dom a Škola*“ v Ružomberku, *liptovská stolica*.

Novinky žartovné „*Herko Páter*“ rečené vrele odporúčame slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. Redakcia „*Herko Pátra*“, Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.75—7.10 zl. Raž 6.25—6.40 zl. Jačmeň na krm 4.50—4.70 zl. do páleníc 5.10—5.70 zl. na várku 0.00—0.00. Oves: 6.15—6.50. Kukurica: 4.05—4.10. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 9.00—10.00. Koprné semeno: 9.00—9.50
3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tanková 0.00—6.00. Šošovica 8.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistý 00.00—12.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—00. Burgyňa 0.00—1.70. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržalem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.40—3.00. Slama. Na pšteliarie: 1.20—1.50. Žup 2.00—2.25.
6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jari ladník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 386 hospodárskych volov; 325 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 90—155 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 2784 kusov oviec. Ceny: 14—16 zl. za páru, a 12—13.50 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 43—43. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45.50—49., udená 00—00.00 zl.
9. Remeň od 10—14 kl. tercy 140—145.
10. Kraviny vrázkované 170—175.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné ——— fažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepš. 165—175 prsné listy 165—175.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Kelnerka!

Dobrych mravov r. kat. dievča slovensky rozprávajúce môže sa hneď prihlásiť u

Pavla Galvánek

hostinského v Kysúc-Novomeste. (Trenčanská stol.)

O Z N A M!

Uhorským katolíkom sa oznamuje: že púť do **Vamberie** (Altendorf) sa pohne 10. mája. Cesta železničná na 6 dní stojí 5 zl. 70 kr. a naspáťok. Do Rohatca nech sa dostavia pútnici na 2 hodinu popoludny v **nedelu 10. mája**. Spovedníci a kazateli ti istí pôjdu keď Boh da, čo lonského roku boli.

S úctou 21. apríl

Ján Hudec v Mistrine.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **Jedine** —

u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-úlica č. 23.

Cena bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr.

Papier makulatúrový

je k dostaniu vo vydavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJIMA.

BUDAPEST,

Prater-úlica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Apót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kre su umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevne vytisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knižočky pre údy občianských spolkov a knižočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knižočíek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéholvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne vytisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadosť učiť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.